

Sygn. akt III AUa 744/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 kwietnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Jolanta Ansion (spr.)
Sędziowie	SSA Ewa Piotrowska SSA Ewelina Kocurek - Grabowska
Protokolant	Sebastian Adamczyk

po rozpoznaniu w dniu 14 kwietnia 2015 r. w Katowicach

sprawy z odwołania R. S. (R. S.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o wysokość świadczenia

na skutek apelacji ubezpieczonego R. S.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Katowicach z dnia 4 marca 2013 r. sygn. akt XI U 2138/12

1. zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzając go decyzję organu rentowego w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu R. S. poczynając od dnia 19 stycznia 2012 roku rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w wysokości uwzględniającej dodatkowo jako okres składkowy okres od dnia 1 maja 2010 roku do 30 czerwca 2010 roku,

2. oddala apelację w pozostałej części.

/-/ SSA E.Piotrowska /-/ SSA J.Ansion /-/ SSA E.Kocurek-Grabowska

Sędzia Przewodnicząca Sędzia

Sygn. akt III AUa 744/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5.04.2012r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu

doliczenia do stażu pracy okresu od 1.03.2010r. do 25.07.2011r. Następnie decyzją z dnia 9.07.2012r. organ rentowy uwzględnił częściowo roszczenie ubezpieczonego, doliczając do stażu pracy, jako nieskładkowy, okres od 1.03.2010r. do 30.04.2010r., ustalając wyrównanie od 1.08.2011r. Spornym pozostał okres od 1.05.2010r.

do 25.07.2011r., którego organ rentowy nie doliczył do stażu pracy, uznając, iż w tym okresie ubezpieczony nie świadczył pracy i nie pozostawał w stosunku zatrudnienia.

Ubezpieczony R. S. złożył odwołanie od decyzji z dnia 5.04.2012r., domagając się jej zmiany i doliczenia do stażu pracy, jako składkowego

i nieskładkowego, okresu pozostawania bez pracy pomiędzy 1.03.2010r.,

a 21.07.2011r. Domagając się doliczenia do stażu pracy, jako nieskładkowego, okresu 2 miesięcy w związku ze skróceniem wypowiedzenia i wypłatą za ten okres odszkodowania, odwołujący powoływał się na art. 7 ustawy z dnia 17.12.1998r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Domagając się doliczenia do stażu pracy, jako składkowego, okresu 3 miesięcy, odwołujący powoływał się na art. 51 § 1 Kodeksu pracy, podnosząc, iż za okres 3 miesięcy otrzymał wynagrodzenie za okres pozostawania bez pracy. Podniósł, iż od tego wynagrodzenia zostały opłacone składki na ubezpieczenie społeczne, jako,

że wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy nie zostało wymienione

w przepisach rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18.12.1998r.

w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek

na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, podtrzymując dotychczasowe stanowisko oraz powołując się na stanowisko zajęte przez Sąd Najwyższy w wyroku

z dnia 14.03.2006r., I PK 144/05, zgodnie z którym pracownik przywrócony do pracy orzeczeniem sądu nie nabywa prawa do urlopu wypoczynkowego za okres pozostawania bez pracy, bowiem okresy zaliczane do stażu pracy nie są okresami zatrudnienia, lecz okresami pozostawania bez pracy.

Zdaniem ZUS, zasądzone ubezpieczonemu wyrokiem sądowym wynagrodzenie za pracę nie jest odszkodowaniem w rozumieniu przepisu art. 7 pkt 3 ustawy emerytalno-rentowej i nie jest możliwe zaliczenie do stażu pracy okresu 3 miesięcy,

za które Sąd zasądził wynagrodzenie.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 4 marca 2013r., sygn. akt XI U 2138/12, Sąd Okręgowy w Katowicach oddalił odwołanie ubezpieczonego od decyzji organu rentowego z dnia 5 kwietnia 2012r.

Sąd I instancji ustalił, że ubezpieczony R. S. był zatrudniony

w Spółdzielni Niewidomych (...) w S. na podstawie umowy o pracę, zawartej na czas nieokreślony w dniu 26.07.1996r.

Ubezpieczony został zwolniony

z pracy, a przyczyną wypowiedzenia umowy o pracę było zmniejszenie stanu zatrudnienia spowodowane gospodarczą koniecznością. Okres wypowiedzenia został skrócony do 1 miesiąca i upływał z dniem 28.02.2010r. Za skrócenie okresu wypowiedzenia zostało wypłacone odszkodowanie.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Sosnowcu z dnia 17.02.2011r., sygn. akt

VP 83/10, R. S. został przywrócony do pracy w Spółdzielni (...) na dotychczasowych warunkach. Sąd zasądził też

na jego rzecz kwotę 11.137,50 zł, tj. kwotę 3-miesięcznego wynagrodzenia, tytułem wynagrodzenia za okres pozostawania bez pracy pod warunkiem podjęcia pracy.

Po uprawomocnieniu się powyższego wyroku ubezpieczony R. S. zgłosił gotowość do podjęcia pracy i został przywrócony do pracy w Spółdzielni

z dniem 26.07.2011r. Kwota 11.137,50 zł została ubezpieczonemu wypłacona i zostały od niej odprowadzone składki na ubezpieczenia społeczne, a ubezpieczony zgłoszony ponownie do ubezpieczeń z dniem 1.03.2010r.

Powyższy stan faktyczny nie był przez strony kwestionowany, a spór w sprawie, po doliczeniu ubezpieczonemu do stażu pracy, jako nieskładkowego, okresu skrócenia wypowiedzenia od 1.03.2010r. do 30.04.2010r., sprowadzał się do rozstrzygnięcia zasadności doliczenia ubezpieczonemu do stażu pracy, jako składkowego, okresu od 1.05.2010r. do 25.07.2011r.

Na wstępie rozważań prawnych Sąd Okręgowy powołał treść art. 51 § 1 k.p., zgodnie z którym pracownikowi, który podjął pracę w wyniku przywrócenia do pracy, wlicza się do okresu zatrudnienia okres pozostawania bez pracy, za który przyznano wynagrodzenie.

Jak się przyjmuje w orzecznictwie sądowym, przez pojęcie „okres pozostawania bez pracy”, jakie zostało użyte w art. 51 k.p., należy rozumieć okres nieświadczenia pracy u pracodawcy, który dokonał wypowiedzenia niezgodnie z prawem. Okres pozostawania bez pracy nie jest ani okresem zatrudnienia, ani okresem uznawanym za okres zatrudnienia; nie przyjmuje się tu fikcji prawnej pozostawania w stosunku pracy. Orzeczenie o przywróceniu do pracy restytuuje stosunek pracy na przyszłość, nie unieważnia natomiast bezprawnego oświadczenia pracodawcy z mocą wsteczną (wyrok SN z dnia 10 marca 2010r., II PK 265/09, LEX nr 602244.).

Odnosząc powyższe do przedmiotowej sprawy, Sąd Okręgowy podzielił stanowisko organu rentowego, iż skoro ubezpieczony w spornym okresie od 1.05.2010r. do 25.07.2011r. nie świadczył pracy, ponieważ nie pozostawał w stosunku zatrudnienia, to brak podstaw do wliczenia tego okresu do jego stażu pracy, jako okresu składkowego.

Zgodnie z art. 7 pkt 3 w/w ustawy, okresem nieskładkowym jest okres niewykonywania pracy po ustaniu zatrudnienia, jeżeli za te okresy, na podstawie przepisów Kodeksu pracy, zostało wypłacone odszkodowanie. Natomiast słusznie zauważył organ rentowy, iż ubezpieczony za okres pozostawania bez pracy odszkodowania nie otrzymał.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy, na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł, jak w sentencji zaskarżonego wyroku.

Apelację od wyroku wniósł ubezpieczony.

Skarżący zarzucił naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, tj. art. 233 § 1 k.p.c., poprzez niedokonanie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego i przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, poprzez to, że Sąd w całości przychylił się do stanowiska przedstawionego przez organ rentowy - okresy zaliczane do stażu pracy nie są okresami zatrudnienia, lecz okresami pozostawania bez pracy, a zasądzone ubezpieczonemu wyrokiem sądowym wynagrodzenie za pracę nie jest odszkodowaniem w rozumieniu przepisu art. 7 pkt 3 ustawy emerytalno-rentowej i nie jest możliwe zaliczenie do stażu pracy okresu 3 miesięcy, za które Sąd zasądził wynagrodzenie. Apelujący zarzucił, że Sąd I instancji pominął fakt, iż rozwiązania prawa pracy o zaliczeniu do okresu zatrudnienia okresu pozostawania bez pracy, za który przyznano wynagrodzenie po przywróceniu, dotyczą świadczeń ze stosunku pracy i nie przenoszą się na ubezpieczenie społeczne (art. 51 k.p.).

Wskazując na powyższe zarzuty, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uznanie za okres składkowy okresu, w którym został zgłoszony do ubezpieczenia i za który zostały odprowadzone składki na ubezpieczenia społeczne, w związku z wypłatą świadczenia za czas pozostawania bez pracy, tj. okresu od 1.05.2010r. do 21.07.2011r.

W uzasadnieniu apelujący podniósł, że z pewnymi zastrzeżeniami, możnaby uznać, że świadczenie wypłacane przywróconemu do pracy pracownikowi nie jest wynagrodzeniem za pracę, gdyż takiej on nie świadczył - jest ono odszkodowaniem.

Ubezpieczony, powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego, zwrócił uwagę, że należałoby rozważyć, czy nie powinien mieć zastosowania § 2 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18.12.1998r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek, zgodnie z którym podstawy wymiaru składek nie stanowią następujące przychody: odprawy, odszkodowania i rekompensaty, wypłacane pracownikom z tytułu wygaśnięcia lub rozwiązania stosunku pracy, w tym z tytułu rozwiązania stosunku pracy z przyczyn leżących po stronie pracodawcy, nieuzasadnionego lub niezgodnego z prawem wypowiedzenia umowy o pracę lub rozwiązania jej bez wypowiedzenia.

W okolicznościach, w których przepisy podatkowe nie pozwalają na zwolnienie z opodatkowania wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy z podatku dochodowego od osób fizycznych, a ZUS bez wyraźnego wskazania na przepisy nakładające obowiązek pobierania składek na ubezpieczenia społeczne, jednak je pobiera, to powinien okres, za który zostały one odprowadzane uznać za okres składkowy. Ponieważ skutki związane z wypłatą świadczenia za czas pozostawania bez pracy rozciągają się poza okres, który rzutuje na wysokość reglamentowanego wszak odszkodowania, to uznać należałoby, iż cały okres pozostawania bez pracy powinien być uznany za okres składkowy.

W toku postępowania przed Sądem I instancji, na rozprawie w dniu 4.03.2013r., ubezpieczony cofnął odwołanie od decyzji z dnia 5.04.2012r. w części dotyczącej okresu od 1.03.2010r. do 30.04.2010r., wskazując, że w tym zakresie jego roszczenia względem ZUS zostały zaspokojone.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonego jest częściowo uzasadniona.

Okoliczności sporne sprowadzały się do ustalenia, czy ubezpieczony zasadnie domagał się zaliczenia do stażu pracy, jako okresu składkowego, okresu pozostawania bez pracy od 1.05.2010r. do 25.07.2011r.

Koniecznym było zatem ustalenie charakteru prawnego okresu pozostawania bez pracy po rozwiązaniu przez pracodawcę stosunku pracy, za który to okres zasądzone wynagrodzenie wyrokiem sądowym przywracającym pracownika do pracy.

Zgodnie z art. 51 § 1 zd. 1 k.p., pracownikowi, który podjął pracę w wyniku przywrócenia do pracy, wlicza się do okresu zatrudnienia okres pozostawania bez pracy, za który przyznano wynagrodzenie.

Wskazując na powyższe unormowanie, Sąd Okręgowy uznał, że skoro ubezpieczony w spornym okresie nie świadczył pracy, ponieważ nie pozostawał w stosunku pracy, brak jest podstaw do wliczenia tego okresu do stażu pracy jako okresu składkowego.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, stanowisko Sądu I instancji jest nieuzasadnione.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013r., poz. 1440 j.t.), okresami składkowymi są okresy ubezpieczenia. Jak stanowi art. 4 pkt 5 ustawy emerytalnej, okresem ubezpieczenia jest okres opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz okres nieopłacania składek z powodu przekroczenia w trakcie roku kalendarzowego kwoty rocznej podstawy wymiaru składek, o którym mowa w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych.

Zasądzone na podstawie wyroku przywracającego do pracy wynagrodzenie

za czas pozostawania bez pracy stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne. Stąd okres pozostawania bez pracy, za który przyznano wynagrodzenie, w świetle art. 6 ust. 1 pkt 6 w zw. z art. 4 pkt 5 ustawy emerytalnej, jest okresem składkowym, podlegającym zaliczeniu do stażu pracy.

Sąd Apelacyjny w pełni podziela pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w wyroku z dnia 22.10.2008r., sygn. akt I UK 82/08, OSNP 2010/9 10/119, zgodnie z którym: „Wynagrodzenie za okres pozostawania bez pracy wypłacone pracownikowi przywróconemu do pracy po jej podjęciu stanowi przychód podlegający obciążeniu składką na ubezpieczenia społeczne według przepisów ubezpieczeniowych obowiązujących w dacie wypłaty tego wynagrodzenia”.

Podobnie w wyroku z dnia 13.12.2012r., sygn. akt III UK 15/12, OSNP 2013/21-22/259, Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że: „Okres, za jaki zasądzono i wypłacono pracownikowi przywróconemu do pracy wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy po rozwiązaniu stosunku pracy (art. 57 k.p.), jest okresem składkowym w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), wliczanym do okresu uprawniającego do świadczenia przedemerytalnego z mocy art. 2 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004r. o świadczeniach przedemerytalnych (jednolity tekst: Dz. U. z 2013r., poz. 170)”. W uzasadnieniu wskazał, że: „W myśl art. 6 ust. 2 pkt 5 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, za składkowe uważa się przypadające przed dniem 15 listopada 1991r. (tj. przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 17 października 1991r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw, Dz. U. Nr 104, poz. 450 ze zm.) okresy niewykonywania pracy po ustaniu zatrudnienia, jeżeli za te okresy na podstawie przepisów Kodeksu pracy zostało wypłacone wynagrodzenie lub odszkodowanie. Natomiast co do analogicznych okresów przypadających po dniu 14 listopada 1991r., w świetle art. 7 pkt 5 ustawy o emeryturach i rentach z FUS okresy niewykonywania pracy po ustaniu zatrudnienia, za które przyznano odszkodowanie, kwalifikowane są jako okresy nieskładkowe. Podobnie zresztą były one traktowane przez art. 4 ust. 1 pkt 5 ustawy rewaloryzacyjnej. Niewymienienie w art. 7 pkt 5 ustawy o emeryturach i rentach z FUS przypadających po dniu 14 listopada 1991r. okresów pozostawania bez pracy po ustaniu zatrudnienia, za jakie na podstawie przepisów Kodeksu pracy wypłacono wynagrodzenie, nie oznacza jednak, że okresy te utraciły wszelkie znaczenie przy ustalaniu stażu uprawniającego do emerytury lub renty. Przyjęcie przez ustawodawcę takiego zróżnicowania okresów pobierania wynagrodzenia i odszkodowania za czas pozostawania bez pracy po ustaniu zatrudnienia byłoby pozbawione jakiegokolwiek uzasadnienia prawnego. Trzeba bowiem pamiętać, że wymienione w art. 45 k.p. i art. 56 k.p. roszczenie o odszkodowanie z tytułu wadliwego rozwiązania stosunku pracy jest substytutem, czyli zamiennikiem, surogatem, namiastką roszczenia o przywrócenie do pracy, przy czym roszczenia te trudno nazwać ekwiwalentnymi, tj. odpowiednimi, równoważnymi. Ostatnie z wymienionych roszczeń ma bowiem zupełnie inny wymiar majątkowy niż roszczenie o odszkodowanie. Jego uwzględnienie implikuje wszak reaktywowanie stosunku pracy, który jest stosunkiem prawnym wzajemnie zobowiązującym, ciągłym i odpłatnym, dostarczającym pracownikowi w regularnych odstępach czasu środków utrzymania w postaci wynagrodzenia za pracę. Skutki uwzględnienia powództwa o przywrócenie do pracy i zasądzenie wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy są na gruncie prawa pracy dalej idące od skutków uwzględnienia powództwa o odszkodowanie. Byłoby zatem rzeczą zupełnie niezrozumiałą potraktowanie przez ustawodawcę na płaszczyźnie prawa ubezpieczeń społecznych okresów, za jakie wypłacono wspomniane odszkodowanie, korzystniej niż okresów objętych wypłatą wynagrodzenia na podstawie wyroku przywracającego do pracy”.

Sąd Apelacyjny w pełni aprobuje zaprezentowane rozważania Sądu Najwyższego.

Zważywszy na fakt, że jak wynika z art. 47 k.p., wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy przysługuje nie więcej, niż za 2 miesiące, Sąd Apelacyjny na mocy art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu, poczynając od dnia 19.01.2012r. rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w wysokości uwzględniającej dodatkowo jako okres składkowy okres od dnia 1.05.2010r. do 30.06.2010r. i na mocy art. 385 k.p.c. oddalił apelację w pozostałej części, jako bezzasadną.

/-/ SSA E.Piotrowska /-/ SSA J.Ansion /-/SSA E.Kocurek-Grabowska

Sędzia Przewodnicząca Sędzia

JR